



## TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İktidar 14 Mayıs seçimleri öncesinde “tüm tuşlara basarak” derinleştirdiği ekonomik buhrana karşı seçimlerden sonra da etkili olabilecek bir program ortaya koyamamıştır. Cumhurbaşkanı’nın seçimden önce meydanlarda “*Bu kardeşiniz iktidarda olduğu sürece, faiz yükselemez, faiz devamlı düşecektir*” sözleriyle oy devşirmesine rağmen, seçimlerden sonra iktidarın krize karşı uygulamaya koyabildiği ilk önlem Merkez Bankasına faiz yükseltmek, ikinci önlem de yoksul halktan alınan KDV ve benzeri dolaylı vergi ve harçları artırmak, kamu mal ve hizmetlerinin fiyatlarına zam yapmak olmuştur.

“Yeni” diye gösterilmeye çalışılan, ancak bu günkü ekonomik buhranın temellerinin atıldığı yıllarda ekonomi yönetiminde bulunan, o dönemde de yapılan yanlışlıkların hiç birine ses çıkarmadan boyun eğen ve uygulayan bugünkü kadro; yaşanan krize karşı politika geliştirme konusunda o kadar yetersiz ve ehliyetsizdir ki şimdiye kadar uluslararası kredibilitesi olan bir ekonomik program ortaya koyamamıştır.

Yeni ekonomi yönetiminin atandığı tarihten itibaren Türk lirasının değer kaybı hızlanmış, seçimden sonra TL yüzde 30’a yakın değer kaybetmiş, sadece Temmuz ve Ağustos aylarında yüzde 20’ye yakın enflasyon yaşanmış, yıl sonu enflasyon beklentileri yüzde 30-40’lardan yüzde 70’lere çıkmış, Türkiye’den portföy yatırımı çıkışı devam etmiş, swap ve benzeri borçlanmalarla brüt rezervlerde artış sağlanmaya çalışılmasına rağmen eksi durumdaki net rezervler azalmaya devam etmiştir. Kur artışlarına bağlı olarak başta benzin ve mazot gibi petrol ürünleri olmak üzere iğneden ipliğe tüm mal ve hizmetlerin fiyatları artmış ve artmaya devam etmektedir.

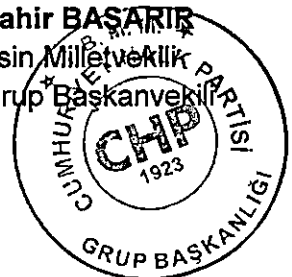
İktidarın kendisinin yarattığı, halkı yoksulluğa va açlığa mahkum eden bu ekonomik sorunları çözmek yerine, ekonomiyi Mart 2024’te yapılacak yerel seçimlere kadar “yüzdürmeye”, seçimden sonra da enkaz halinde batırmaya odaklandığı anlaşılmaktadır.

Türkiye’nin ve Türk halkının geleceği AKP’nin seçim kazanmasından çok daha önemlidir. Bu nedenle, iktidardakilerin seçimden sonra uygulamaya koyduğu kimi kararlar ile akıl ve bilim gereği alınması gereken kimi karların alanmaması nedeniyle Türkiye ekonomisine ve dolayısıyla Türk halkına verdiği zararların araştırılabilmesi, gecikmenin faturasının ortaya konulabilmesi için Anayasa’nın 98 ve 104 ve 105 inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederim.

**Burcu KÖKSAL**  
Aryon Milletvekili  
CHP Grup Başkanvekili

**Gökhan GÜNAYDIN**  
İstanbul Milletvekili  
CHP Grup Başkanvekili

**Ali Mahir BAŞARIR**  
Mersin Milletvekili  
CHP Grup Başkanvekili



## GEREKÇE

Tek adam rejimine geçiş süreciyle başlayan ve rejim değişikliğinin fiilen uygulanmaya başlamasıyla birlikte derinleşen ekonomik kriz, olumsuz etkileri yıllarca sürecek büyük bir ekonomik buhrana dönüşmüştür.

İktidar, ülkeyi kalkındıracak, halkın refahını artıracak, gelir dağılımındaki adaletsizliği azaltacak orta ve uzun vadeli siyasi ve ekonomik politikalar yerine, kamu kaynaklarının sorumsuzca savrulmasına yol açan sadece kendisine seçim kazandırmaya, yakın ilişkiler içerisinde bulunduğu kesimlere kamu kaynaklarının aktarılmasına yönelik, kısa vadeli, hatta günübürlük kararlarla ülkeyi yönetmeye yönelmiştir. İktidar kamunun büyük alt yapı yatırımlarına ilişkin ihalelerin, özelleştirme ihalelerinin, imtiyazların, yatırım bazlı özel teşviklerin ve benzeri kamu varlık ve kaynaklarının iktidara yakın bir avuç yandaşa peşkeş çekildiği bir ahbap-çavuş kapitalizmi inşa edilmiştir. Başta Merkez Bankası olmak üzere, siyasetin ekonomiye yapabileceği olumsuz müdahaleleri önlemek için bağımsız olması gereken kurum ve kurullar Saraya doğrudan bağlı birer şube müdürlüğü haline getirilmiştir.

İktidarın giderek büyüttüğü demokrasi açığı, bağımsızlığı yok edilen yargının siyasallaşması, hukuk devletinden uzaklaşması, hukuk güvencesinin ortadan kaldırılması, düşünce ve ifade özgürlüğünün kötüye kullanılan kolluk gücü ve siyasallaşan yargı gücü eliyle baskı altına alınması, basın özgürlüğünün yok edilmesi, iktidar ve mafyanın iç içe geçmesi ve benzeri gelişmeler Türkiye'yi dünyanın geri kalan kısmından giderek uzaklaştırmış, bu durum da kalkınabilmek için başka ülkelerin tasarruflarına gereksinim duyan Türkiye'nin dış finansmana erişimini pahalı ve zor bir hale getirmiştir.

Nihayet iktidarın uygulamaya koyduğu akıl ve bilim dışı siyasi ve ekonomik kararlar, yüksek enflasyona, düşük büyümeye, refah kaybına, açlık ve yoksulluk riskinde artışa, yoksul halktan bir avuç zengine kaynak transferine yol açmıştır. Bu akıl dışı politikaların "işe yaradığını" göstermek uğruna 128 milyar doları Eylül 2021'den önce olmak üzere 250-300 milyar dolarlık döviz rezervi arka kapıdan satılmış, "mucize buluş" olarak yutturulmaya çalışılan kur korumalı mevduat uygulamasıyla, Devlet bütçesi ve Merkez Bankası üzerinden yüzlerce milyar liraya bir avuç zengine ve sermaye kesimine aktarmış, dövize dönmeyi bekleyen 150 milyar dolarlık bir potansiyel yaratmıştır. Merkez Bankasının KKM'lerin kur farklarını ödemek için karşılıksız hpara basması, enflasyon ateşine benzin dökmüştür. Türk parası son iki yılda değerinin yüzde 70'ini kaybetmiştir. Çalışanların ücret ve maaşları, emeklilerin aylıkları, vatandaşların küçük tasarrufları, iktidar tarafından seçim kazanmak uğruna yaratılan enflasyon karşısında güneş görmüş kar gibi erimiştir.

İktidar 14 Mayıs seçimleri öncesinde "tüm tuşlara basarak" derinleştirdiği ekonomik buhrana karşı seçimlerden sonra da etkili olabilecek bir program ortaya koyamamıştır. Cumhurbaşkanı'nın seçimden önce meydanlarda "Bu kardeşiniz iktidarda olduğu sürece, faiz yükselmez, faiz devamlı düşecektir" sözleriyle oy devşirmesine rağmen, seçimlerden sonra iktidarın krize karşı uygulamaya koyduğu ilk önlem Merkez Bankasına faiz yükselttirmek, ikinci önlem de yoksul halktan alınan



KDV ve benzeri dolaylı vergi ve harçları artırmak, kamu mal ve hizmetlerinin fiyatlarına zam yapmak olmuştur.

“Yeni” diye gösterilmeye çalışılan, ancak bu günkü ekonomik buhranın temellerinin atıldığı yıllarda ekonomi yönetiminde bulunan, o dönemde de yapılan yanlışlıkların hiç birine ses çıkarmadan boyun eğen ve uygulayan bugünkü kadro; yaşanan krize karşı politika geliştirme konusunda o kadar yetersiz ve ehliyetsizdir ki şimdiye kadar uluslararası kredibilitesi olan bir ekonomik program ortaya koyamamıştır. Ekonomi yönetimi, Türkiye’yi krizden çıkaracak yeni bir program geliştirmede öylesine çaresiz ve zavallı bir konumdadır ki her yıl Eylül’ün ilk haftasının sonuna kadar yasa gereği açıklanması gereken Orta Vadeli Programı, yeni bir ekonomik program gibi sunmaya çalışmışlardır.

Yeni ekonomi yönetiminin atandığı tarihten itibaren Türk lirasının değer kaybı hızlanmış, seçimden sonra TL yüzde 30’a yakın değer kaybetmiş, sadece Temmuz ve Ağustos aylarında yüzde 20’ye yakın enflasyon yaşanmış, yıl sonu enflasyon beklentileri yüzde 30-40’lardan yüzde 70’lere çıkmış, Türkiye’den portföy yatırımı çıkışı devam etmiş, swap ve benzeri borçlanmalarla brüt rezervlerde artış sağlanmaya çalışılmasına rağmen eksi durumdaki net rezervler azalmaya devam etmiştir. Brüt rezervlerin büyük önemli bir kısmı Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar gibi ülkelere verilen siyasi ve ekonomik ödünler karşılığında alınan kısa vadeli borçlardan oluşmaktadır. Türkiye, dış dengede tarihinin en kırılgan halini yaşamaktadır.

Kur artışlarına bağlı olarak başta benzin ve mazot gibi petrol ürünleri olmak üzere iğneden ipliğe tüm mal ve hizmetlerin fiyatları artmıştır ve önümüzdeki aylarda da hızlanarak artmaya devam edecektir.

Devlet yeniden bir borç sarmalına girmiştir. Kamunun borçları kur artışı nedeniyle durduk yerde büyürken, faiz artışı da faiz yükünün anaparayı geçmesine yol açmıştır. Bu yıl ve önümüzdeki yıllarda Devlet hem geri ödeyeceği borçların anaparası, hem bu borçların faizi hem de bütçe açığının finansmanı için borçlanmak zorundadır. Yoksul halktan toplanan vergiler bu borç sarmalı içerisinde küçük bir azınlığa aktarılarak buharlaşmaktadır.

İktidarın, halkı yoksulluğu va açlığa mahkum eden yarattığı bu ekonomik sorunları çözmek yerine, ekonomiyi Mart 2024’te yapılacak yerel seçimlere kadar “yüzdürmeye”, seçimden sonra da enkaz halinde batırmaya odaklandığı anlaşılmaktadır. Yerel seçimlere “pembe bir tabloyla” girmeye çalışan iktidarın bu tutumunun ülkeye olan faturası her geçen gün ağırlaşmaktadır. Mart 2024’ten sonra Türk halkını, daha yüksek fiyatlar, daha yüksek vergiler, daha düşük gelirler, daha fazla yoksulluk, daha fazla açlık beklemektedir.

Zengin ve muktedir bir kesime, emeğiyle geçinenler ve yoksullar üzerinden sürekli kaynak aktarılmasına yol açan bu ekonomik buhrana bir an önce mühadale edilmelidir. Türk halkının refah ve mutluluğu, iktidar partisinin önceki seçimlerde kaybettiği çok sayıdaki belediyeden bir kaçını geri almasından daha önemlidir. AKP seçim kazansın diye bu ülkenin çocuklarını açlık ve yoksulluk riskiyle karşı karşıya bırakmaya, gençliğin geleceğini karartmaya, çalışanları işsiz, yaşlıları korumasız bırakmaya, barınma hakkını elinden almaya kimsenin hakkı ve yetkisi yoktur.



İktidarın TÜİK'e ismarlama yaptırdığı istatistiklerin aksine, Türkiye'de açlık ve yoksulluk her geçen gün artmaktadır. Yüzde 50'lerde gösterilen enflasyon gerçekte üç haneli oranlarda gezinmektedir. Emeklilere reva görülen aylıklar, bırakın yoksulluk sınırını, açlık sınırının yarısını bile karşılayamamaktadır. Eğitim sistemi Türkiye'nin gelecekteki kalkınma ihtiyacını karşılamaktan oldukça uzak, işsiz ve verimsiz gençler yetiştirmek üzere tasarlanmış bir modeldedir. Sağlık sistemi, birkaç yandaşa "kira" adı altında yıllarca kamu kaynağı aktarmaya yönelik olarak dizayn edilmiş bir haldedir. Genç nüfusun tek ideali başka bir ülkeye göçmek olmuştur. Türkiye gibi bir ülke için fırsat olması gereken genç nüfus tehlide dönüşmüştür. Başta sağlık personeli olmak üzere iyi yetişmiş uzmanlar, akademisyenler, araştırmacılar, kalifiye işgücü Türkiye'den adeta kaçmaya çalışmaktadır.

İçinde bulunulan bu buhrandan Türkiye ancak, gerçek bir demokrasiye dönüşü, hukukun üstünlüğünü, yargının bağımsızlığını, kuvvetler ayrılığını sağlayacak, düşünce ve ifade özgürlüğünü hayata geçirecek, tek adamın yargı, yasama ve basın üzerindeki vesayetini ortadan kaldıracak, hesap verilebilirliği ve idarenin şeffaflığını artıracak, insan haklarına saygı ve temel hak ve özgürlüklerin önündeki engelleri ortadan kaldıracak yapısal reformlarla çıkabilir. Türkiye, sorunlarını çağdaş dünyadan uzaklaşarak değil, demokrasi açığını kapatarak, çağdaş değerlere yaklaşarak çözebilir.

Başta Saraydakiler olmak üzere kamu kaynaklarıyla bir avuç insanın yaşadığı bu ihtişam ve israfa son verilmedikçe, kamu kaynaklarının yandaş sermayeye peşkeş çekilmesine yol açan karar ve sözleşmeler rafa kaldırılmadıkça, ülke yönetimine akıl ve bilimsel doğrular egemen kılınmadıkça, yoksul halkın üzerindeki yükler azaltılmadıkça, iktidar ve mafya ortaklığına son verilmedikçe Türkiye bu ekonomik krizleri yaşamaya devam edecektir.

Türkiye'nin ve Türk halkının geleceği AKP'nin seçim kazanmasından çok daha önemlidir. Bu nedenle, iktidardakilerin seçimden sonra uygulamaya koyduğu kimi kararlar ile akıl ve bilim gereği alınması gereken kimi kararların alanmaması nedeniyle Türkiye ekonomisine ve dolayısıyla Türk halkına verdiği zararların araştırılabilmesi, gecikmenin faturasının ortaya konulabilmesi için Anayasa'nın 98 ve İktüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri kapsamında bir Meclis araştırması açılması konusunda gereğini arz ederim.

